СОВЕТ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ
30.05.2024

Зеленодольск
шәһәре

КАРАР
№ 402

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Осиново авыл җирлеге» муниципаль берәмлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативларын раслау турында

«Зеленодольск муниципаль районының архитектура һәм шәһәр төзелеше сәясәте идарәсе» МБУ җитәкчесе П. Н. Сергеевның Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Осиново авыл җирлеге» муниципаль берәмлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативларын раслау турындагы мәгълүматын тыңлап һәм фикер алышып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24.4 статьясы, 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы «Зеленодольск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Советы

карар кылды:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Осиново авыл җирлеге» муниципаль берәмлеген шәһәр төзелеше проектлаштыруның җирле нормативларын расларга (кушымта)
2. Әлеге карарны «Интернет»мәгълүмати-телекоммуникация челтәренең Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (http://pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (http://zelenodolsk.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы
Советы рәисе М. П. Афанасьев

Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль районы
Советы карарына
кушымта
__________ №________

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОСИНОВО АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ПРОЕКТЛАШТЫРУ БУЕНЧА ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАР

2023 ел

ЭЧТӘЛЕК

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР 5

2. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ 6

3. ОСИНОВО АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ 7

4. ТӨП ӨЛЕШ 9

4.1. Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре; 9

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре; 11

4.3. Авыл җирлеге халкының социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре; 14

4.4. Авыл җирлеге халкының ял итү, массакүләм ял итү, ял итү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре; 14

4.5. Авыл җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре; 15

4.6. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләп чыгару күрсәткечләре; 16

4.6.1. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк. 16

4.7. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре; 16

4.8. Авыл җирлеге халкын төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре; 17

4.9. Авыл җирлеге халкының ритуаль хезмәтләре күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;............................. 17

4.10. Авыл җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;... 18

5. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРГА БУЛГАН ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР 18

5.1. Авыл җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару объектларына норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 18

5.2. Авыл җирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларына норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр 22

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр............................... 23

5.3.1. Торак төзелеше һәм торак төзелеше төрләренең исәп-хисап күрсәткечләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик вазгыятьне һәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш. 23

5.4. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр... 24

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр...... 24

5.6. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү объектларында норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр.. 25

5.7. Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр 26

5.8. Зиратларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр 27

5.8.5. Яңа җирләү урыннары булдыру, гамәлдәге җирләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасы уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.......... 277

6. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР............... 288

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Осиново авыл җирлегенең шәһәр төзелеше проектлаштыру буенча җирле нормативларны (алга таба-нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге нормативлар белән җайга салынмаган мәсьәләләр «Техник җайга салу турында» 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә, Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән җайга салына.

1.3. Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, - Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Осиново авыл җирлеге территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары өчен мәҗбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектларының җирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Осиново авыл җирлеге үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен билгели.

1.6. Авыл җирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнә торган җирле әһәмияттәге объектларга түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә:

халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару;

торак пунктлар чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары, җирлекнең җирле әһәмияттәге транспорт объектлары;

социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше;

мәдәният, массакүләм ял итү, күңел ачу;

мәгълүматлаштыру һәм элемтә;

физик культура һәм массакүләм спорт;

көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару;

төзекләндерү һәм яшелләндерү;

ритуаль хезмәтләр күрсәтү;

социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар түбәндәге өлешләрне үз эченә ала:

төп өлеш (авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектлар белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуы дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;

авыл җирлеге халкының җирле әһәмияттәге объектларга булган ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр;

авыл җирлегенең кыскача характеристикасы.

2. ИСӘПЛӘҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре Осиново авыл җирлегенең территориаль планлаштыру документларын, Осиново авыл җирлеге территорияләренә карата эшләнә торган территорияләрне планлаштыру буенча документларны әзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм гамәлгә ашырганда кулланыла

2.2. Шәһәр төзелешен проектлаштыру нормативлары дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп тору һәм күзәтү органнары тарафыннан карарлар кабул итү өчен кулланыла.

2.3. Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл җирлеге халкының минималь тәэмин ителүчәнлеге дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь үтемле булу дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре үтәлү өчен мәҗбүри булып тора.

2.4. Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелә торган документларны юкка чыгарганда һәм (яки) үзгәрткәндә гамәлдән чыгарылганнарга алмашка кертелә торган нормалар белән җитәкчелек итәргә кирәк.

3. ОСИНОВО АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

3.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Осиново авыл җирлеге территориясенә кыскача характеристика, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында белешмәләр, җирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән.

1 нче таблица

<table>
<tr><th>№ т/б</th><th>Күрсәткеч исеме</th><th>Характеристикасы</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Авыл җирлеге территориясенең муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы</td><td>Казан шәһәре белән чиктәш</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Авыл җирлеге чикләрендәге территориянең гомуми мәйданы, га</td><td>7834</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге</td><td>Осиново авылы, Яңа Тура авылы, Новониколаевский п., Ремплер авылы, Воронино авылы</td></tr>
<tr><td rowspan="3">4</td><td colspan="2">2023 елның 1 гыйнварына даими халык саны</td></tr>
<tr><td>барлыгы, кеше</td><td>19678</td></tr>
<tr><td>шул исәптән, торак пунктлар буенча, кеше:</td><td>Осиново авылы - 17466
Яңа Тура авылы- 946
Новониколаевский п. -705
Ремплер авылы- 301
Воронино авылы - 260</td></tr>
<tr><td>5</td><td>01.01.2023 елга халыкның тыгызлыгы, кеше/кв. кмга</td><td>218,7</td></tr>
<tr><td rowspan="3">6</td><td colspan="2">01.01.2023 елга халыкның яшь структурасы</td></tr>
<tr><td>хезмәткә сәләтле яшьтән яшьрәк халык, кеше.</td><td>4922</td></tr>
<tr><td>хезмәткә сәләтле яшьтәге халык (ир-атлар 16 - 59 яшь, хатын-кызлар 16 - 54 яшь), кеше.</td><td>11779</td></tr>
</table>

	хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк халык, кеше.	2977
7	01.01.2023 елга авыл җирлегенең торак фонды	
	барлыгы, мең кв. метр торак мәйданы	404,51
	шул исәптән торак пунктлар буенча, мең кв. метр торак мәйданы:	Осиново авылы– 329,6 Яңа Тура авылы– 35,53 Новониколаевский п.- 17,60 Ремплер авылы– 11,66 Воронино авылы – 10,12
8	Халыкның торак белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе, кв. м/кеше.	23,6
9	Авыл җирлеге территориясендә табигый-климат шартлары	
	климатик район (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә)	IIВ
	сейсмик куркынычлылык дәрәҗәсе (балл)	6
	табигый-климат шартларын гомуми бәяләү	уртача континенталь климат, җәй җылы һәм уртача салкын кыш

4. ТӨП ӨЛЕШ

4.1. Авыл җирлеге халкын электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.1.1. Торак пунктларны төзүнең инженерлык җиһазлары системаларын билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган авыл җирлеген территориаль планлаштыру документлары һәм су белән тәэмин итү, канализация, электр, җылылык һәм газ белән тәэмин итү схемалары нигезендә проектлаштырырга кирәк.

Әлеге тармак схемаларында технологиянең, куәтнең, инженерлык челтәрләре күләменең принципиаль мәсьәләләре хәл ителергә, схеманы тормышка ашыру чираты буенча тәкъдимнәр бирелергә тиеш.

4.1.2. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Электр белән тәэмин итү системасы объектлары: электр трансформатор подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнешләрдәге электр челтәрләре	Торак һәм җәмәгать биналарының электр энергиясе белән 100 процент тәэмин ителеше; Торак урамнарның 100 процент яктыртылышы	билгеләнми

2	Җылылык белән тәэмин итү системасы объектлары, шул исәптән: үзәкләштерелгән: котельныйлар, җылылык электростанцияләре, җылылык челтәрләре; үзәкләштерелмәгән: автоном һәм шәхси котельныйлар, фатир җылылык генераторлары, җылылык челтәрләре	Торак һәм иҗтимагый биналарның җылылык энергиясе белән 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми
3	Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү системасы объектлары: газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ көйләү пунктлары; газ бүлү челтәрләре	Торак биналарны 100 процент газ белән тәэмин итү *	билгеләнми
4	Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектлары: су белән тәэмин итү чыганаклары, су җыю корылмалары, су саклау өчен савытлар, сууткәргечләр	Торак һәм иҗтимагый биналарның 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми
5	Су бүлү системасы объектлары * шул исәптән: үзәкләштерелгән: чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация торбалары; үзәкләштерелмәгән: локаль чистарту корылмалары, су агызу станцияләре, канализация торбалары	Торак һәм иҗтимагый биналарның 100 процент тәэмин ителеше	билгеләнми

* исәп-хисап күрсәткечләре яңгыр канализациясенә кагылмый

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.2.1. Барлык биналарга һәм корылмаларга автомобиль транспортының керә алу юлы тәэмин ителергә тиеш.

4.2.2. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 3 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

3 нче таблица

Объект төренең исеме	Исәп-хисап күрсәткече тибы	Исәп-хисап күрсәткече исеме, үлчәү берәмлеге	Исәп-хисап күрсәткеченең әһәмияте	
Торак пункт чикләрендә велосипед юллары	Минималь тәэмин ителешнең рөхсәт ителә торган дәрәҗәсе исәп-хисап күрсәткече [2]	Велосипедчылар өчен полосаның киңлеге, м	яңа төзелеш вакытында	1,2
			кысан шартларда	0,9
		Велосипед юлының киңлеге, м	0,5	
		Янәшәдәге киртәгә кадәр ара, м	0,5	
	Территорияләргә барып җитү мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе исәп күрсәткече	нормалаштырылмый		
Даими яшәүчеләрнең җиңел автомобильләрен саклау өчен яшәү	Минималь тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең норматив күрсәткече	(1 фатирга машина кую урыны саны)	бизнес-класслы торак йорт	1,0
			стандарт торак	0,3
			муниципаль фондның торак йорты (социаль)	0,3
			муниципаль фондның торак йорты (социаль)	0,3
	Территорияләргә	Җәяү йөрү	Торак төзелеше зонасында	800

Объект төренең исеме	Исәп-хисап күрсәткече тибы	Исәп-хисап күрсәткече исеме, үлчәү берәмлеге	Исәп-хисап күрсәткеченең әһәмияте	
урыннары янында урнашкан объектлар	барып җитү мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе исәп күрсәткече	мөмкинлеге , м.	Реконструкция районнарында	1000
Иҗтимагый биналар, учреждениеләр, предприятиеләр, рекреация территорияләре янындагы туктап тору урыннарында җиңел автомобильләрне вакытлыча саклау объектлары	Минималь тәэмин ителешнең рөхсәт ителә торган дәрәҗәсе исәп-хисап күрсәткече [3]	1 машина-урынга исәпләнгән объект биналары һәм корылмаларының гомуми мәйданының кв. м саны	җирле үзидарә органнары	220
			коммерция-эшлекле үзәкләр, офис биналары һәм урыннары, иминият компанияләре, банклар һәм банк учреждениеләре, операция залы булмаган кредит-финанс учреждениеләре	60
		1 машина-урынга исәпләнгән объектның склад биналарының гомуми мәйданы квадрат метр	кибет-складлар (ваклап сату һәм күпләп товар сату сәүдәсе, гипермаркетлар)	35
		1 машина-урынга утыру урыннары саны	вакытлыча ихтыяҗ булган җәмәгать туклануы предприятиеләре (рестораннар, кафелар)	5
		1 машина урынына бер тапкыр килүчеләр саны	ял-күңел ачу учреждениеләре: күңел ачу үзәкләре, дискотекалар, уен автоматлары заллары, төнге клублар	7
	Территорияләргә барып җитү мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе исәп күрсәткече	Җәяү йөрү мөмкинлеге , м.	эре сәүдә һәм җәмәгать туклануы учреждениеләре урыннарына керү урыннарыннан	150
			халыкка хезмәт күрсәтүнең башка учреждениеләреннән һәм предприятиеләреннән һәм административ биналардан	250

Объект төренең исеме	**Исәп-хисап күрсәткече тибы**	**Исәп-хисап күрсәткече исеме, үлчәү берәмлеге**	**Исәп-хисап күрсәткеченең әһәмияте**	
			паркларга, күргәзмәләргә һәм стадионнарга керү юлларыннан	400
			массакүләм ял итү зоналарында	1000
Хезмәт күрсәтү учреждениеләре янында яки эчендә урнашкан участокта халыкның аз хәрәкәтле төркемнәре өчен индивидуаль автостоянкалар	Минималь тәэмин ителешнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең норматив күрсәткече	Инвалидлар транспорты өчен урыннар өлеше, %	10 (1 урыннан аз булган)	
		Исәп-хисаптан кресло-коляскада хәрәкәт итүче инвалидларга автотранспорт өчен махсус урыннар, % (урыннар)	Автостоянкада 100 урынга кадәр	5 %, бер урыннан да ким булмаган
	Территорияләргә барып җитү мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсе исәп күрсәткече	Җәяү йөрү мөмкинлеге , м.	инвалидлар өчен керә алу мөмкинлеге булган предприятиегә яки учреждениегә керү урыныннан	50
			торак бинага керү урыныннан	100

Искәрмәләр:

1. Велоюлларны проектлауны «Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Җәяүлеләр һәм велосипед юлларын проектлау. Гомуми таләпләр» ГОСТ 33150-2014 6 бүлеге таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк.
2. Велосипед юлының калган геометрик параметрларын 4 нче таблица ГОСТ 33150-2014 таләпләре нигезендә кабул итәргә кирәк.
3. Таблицада күрсәтелмәгән максатлар өчен машиналар саклау һәм аларны кую өчен машина урыннары белән тәэмин итүнең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен СП 42.13330.2016 һәм Татарстан Республикасы РНГП кушымталары таләпләре нигезендә кабул итәргә кирәк.

4.3. Авыл җирлеге халкының социаль яклауга мохтаҗ гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.3.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 4 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

4 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (кв.м / кеше)		Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
		2015 ел	2025 ел	
1	Авыл торак пунктларында торак биналар	23,1	26,4	билгеләнми
Искәрмә. Киләчәккә исәпләнгән күрсәткечләр 2025, 2035 елларда ирешелгән торак урыннарның гомуми мәйданы белән тәэмин ителешнең факттагы минималь дәрәҗәсен исәпкә алып төзәтелә.				

4.4. Авыл җирлеге халкының ял итү, массакүләм ял итү, ял итү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.4.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

5 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Клуб учреждениеләре -түбәндәге халык саны булган торак пунктлары өчен: 0,2 – 1 мең кеше.	300 урын 300 - 230 урын	билгеләнми

	1 - 3 мең кеше		
2	Түбәндәге халык саны булган авыл җирлекләре өчен авыл китапханәсе:		
	1 - 3 мең кеше	6-7,5 мең саклау берәмлеге; 5-6 урын-1000 кешегә.	билгеләнми
Искәрмә. 1. Зур торак пунктлар өчен азрак исәп-хисап күрсәткечен алырга кирәк. 2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәэмин итүнең социаль гарантияләре дәрәҗәсе 2019 елга кадәр гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәҗәсендә кабул ителә.			

4.5. Авыл җирлеге халкының физик культура һәм массакүләм спорт объектлары белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.5.1. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләрен 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Спорт заллары	1000 кешегә идән мәйданы 350 кв. метр	билгеләнми
2	Яссы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв. метр	билгеләнми

4.6. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләп чыгару күрсәткечләре;

4.6.1. Авыл җирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

7 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Үлчәү берәмлеге	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Почта элемтәсе бүлеге	авыл җирлегенә объектларына	1

4.6.2. Авыл җирлеге халкы өчен мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнми.

4.7. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.7.1. Көнкүреш калдыкларын җыю һәм чыгару объектлары исемлеге, мондый объектларның урнашуы Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Осиново авыл җирлеге территориясен санитар чистартуның Генераль схемасы нигезендә кабул ителә.

4.7.2. Авыл җирлеге халкы өчен каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыкларының максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечен (яшәү урыннарыннан, балалар һәм дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан, ял итү урыннарыннан ераклыкны) 100 метр күләмендә алырга кирәк.

4.8. Авыл җирлеге халкын төзекләндерү һәм яшелләндерү объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап күрсәткечләре;

4.8.1. Авыл җирлеге халкының гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (кв. метр / кеше)	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Авыл торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр	12	билгеләнми
Искәрмә. Урман әйләнәсендә, эре елгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында урнашкан торак пунктлар өчен гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданын кечерәйтү рөхсәт ителә, әмма 20 %тан артык булмаган күләмдә.			

4.9. Авыл җирлеге халкының ритуаль хезмәтләре күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

4.9.1. Күрсәтелгән хисап күрсәткечләрен 9 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

9 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (1 мең кеше /га)	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе

1	Гадәти җирләү зираты	0,24	билгеләнми

4.10. Авыл җирлеге халкын социаль тәэмин итү һәм социаль яклау объектлары белән тәэмин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.10.1. Инвалидларның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән халыкның тәэмин ителеш дәрәҗәсен җиңел автомобильләрне даими саклау урыннарының гомуми саныннан 10 %ка (әмма кимендә 1 урын) кабул итәргә кирәк, шул исәптән кресло-коляскада инвалидлар автотранспорты өчен махсуслаштырылган урыннарның 5 %ы.

Инвалидларның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән тәэмин итү дәрәҗәсен учреждениеләр һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында җиңел автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен ачык мәйданчыкларда 10% ка (ләкин 1 урыннан да ким булмаган) кабул итәргә кирәк.

5. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРГА БУЛГАН ИХТЫЯҖЫН БИЛГЕЛӘҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР

5.1. Авыл җирлеге халкының электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, су чыгару объектларына норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.1.1. Электр белән тәэмин итү системаларын проектлау «Торак һәм иҗтимагый биналарның электр корылмаларын проектлау һәм монтажлау» СП 31-110-2003 таләпләренә (6 бүлек), 2006 елның 2 июнендәге «ЕЭС ФСК» ААҖнең техник сәясәт турындагы нигезләмәсенә (2 бүлек) ярашлы рәвештә билгеләнә торган электр чыганакларына электр йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә башкарылырга тиеш.

Алдан исәп-хисаплар ясау өчен торак пунктлар территорияләренең чагыштырма исәп-хисап йөкләнешенең эреләнгән күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нчы таблица

<table>
<tr><td rowspan="4">Халык саны
(мең кеше)</td><td colspan="3">Торак пункт</td></tr>
<tr><td colspan="3">табигый газда плитәләр белән (кВт/кеше)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">тулаем алганда,
торак пункт буенча</td><td colspan="2">шул исәптән:</td></tr>
<tr><td>үзәк</td><td>микрорайоннар
/төзелеш
кварталлары</td></tr>
<tr><td>3 тән кимрәк</td><td>0,41</td><td>0,51</td><td>0,39</td></tr>
<tr><td colspan="4">Искәрмә.
1. Торак пункт үзәге төшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы предприятиеләре тупланган территорияне аңларга кирәк.
2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләмәләр исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:
табигый газдагы плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,2 - 1,6/;
Торак пункт үзәге территориясенә зур күрсәткечне алырга кирәк.</td></tr>
</table>

Электр энергиясен бүлү системасының көчәнешен сайлау, перспективалы электр йөкләнешләренең үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасының бүлү электр челтәре комплексы челтәрләренең перспективалы үсеше схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр челтәрләрен көчәнеше исәп -хисап срогы һәм йөкләнеш системасы чикләрендә аларның үсеш концепциясен исәпкә алып билгеләнә: 35 - 110 - 220 - 500 кВ яисә 35 - 110 - 330 - 750 кВ.

Тәэмин итү системасының көчәнеше, энергия трансформациясе баскычларының иң аз санын исәпкә алып, сайлап алынырга тиеш. Якын арада 35-110/10 кВ көчәнешләр системасы иң максатка ярашлы булып тора.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү җайланмаларын проектлауны электр җайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм 2006 елның 02 июнендәге «ФСК ЕЭС» ААҖнең техник сәясәт турындагы нигезләмәнең 2 бүлеге таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Трансформатор подстанцияләре, бүлү җайланмалары һәм торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә һава электр линияләре күчү пунктлары ябык типтагы проектлаштыруга тәкъдим ителә.

5.1.2. Яңа җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлау һәм төзү, гамәлдәге җылылык белән тәэмин итү системаларын реконструкцияләү һәм үстерү авыл җирлеген җылылык белән тәэмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Җылылык белән тәэмин итү системаларын проектлауны «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (5 бүлек), «Тиешлелекне бәяләү.Күчемсез мөлкәт объектларына экологик таләпләр» ГОСТ Р 54964-2012 (А кушымтасы) таләпләре нигезендә җылылык белән тәэмин итү ышанычлылыгы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәп-хисап җылылык йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү чыганакларын коммуналь-склад һәм җитештерү зоналарына, җылылык йөкләнешләре үзәкләренә урнаштырырга тәкъдим ителә.

Җылылык белән тәэмин итү чыганакларын, җылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнгән булырга тиеш.

Трассаларны һәм җылылык челтәрләрен салу ысулларын «Җылылык челтәрләре» СНиП 41-02-2003 (9 бүлек), СП 42.13330.2011 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*таләпләренә туры китереп карарга кирәк. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).

5.1.3. Газ белән тәэмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү «Газ белән тәэмин итү системалары», «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең иминлеге турында техник регламент» СНиП 42-01-2002 таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасын газ белән тәэмин итүнең һәм газлаштыруның генераль схемасы нигезендә торак-коммуналь хуҗалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның эреләндерелгән күрсәткечен бер кешегә елына 220 куб. м күләмендә кабул итәргә кирәк.

Газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнаштырылырга тиеш.

Газ җыю пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, җил үтәрлек яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм көйләү өчен газны көйләү (блоклы яки шкафлы) пунктларын проектларга кирәк.

Газ көйләү пунктын район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләү пунктларын биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

газ басымы булганда, газ көйләү пунктына 0,6 МПа – 10 метрга кадәр;

газ басымы булганда,газны газ көйләү пунктына кертүдә 0,6 - 1,2 МПа - 15 метр.

5.1.4. Торак пунктларны су белән тәэмин итү системаларын проектлауны, шул исәптән су белән тәэмин итү чыганакларын сайлауны, су җыю корылмаларын урнаштыру эшләрен «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» СНиП 2.04.01-85* СП 30.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе , «Су белән тәэмин итү.Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 31.13330.2012 СНиП 2.04.02-84*актуальләштерелгән редакциясе, Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек), СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчәргә яраклы су. Үзәкләштерелгән эчәргә яраклы су белән тәэмин итү системаларының су сыйфатына карата гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. Кайнар су белән тәэмин итү системаларының куркынычсызлыгын тәэмин итүгә гигиеник таләпләр», СанПин 2.1.4.1175-02 «Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының сыйфатына гигиеник таләпләр. Чыганакларны санитар саклау», ГОСТ 2761-84* «Үзәкләштерелгән хуҗалык-эчәр су белән тәэмин итү чыганаклары. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре», СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары»

Халыкның хуҗалык-эчә торган ихтыяҗлары өчен тәүлеккә уртача (бер елга) су кулланунның чагыштырма күрсәткечен түбәндәге күләмдә кабул итәргә кирәк:

эчке суүткәргеч һәм канализация белән җиһазландырылган, ванна һәм җирле су җылыткычлары булган биналар өчен - бер кешегә 200 литр;

Су җыю корылмаларының типларын һәм урнашу схемасын сайлауны территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитария шартларыннан чыгып башкарырга кирәк.

Су үткәрү челтәрләрен боҗра рәвешендә проектларга кирәк. Суүткәргечләрдә тупик линияләр куллану рөхсәт ителә:

авария вакытында су белән тәэмин итүдә өзеклек булган очракта җитештерү ихтыяҗларына су бирү өчен;

торбаларның диаметры 100 мм дан артмаган хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗларына су бирү өчен;

янгынга каршы яисә хуҗалык-янгынга каршы ихтыяҗларга, 200 метрдан артмаган линия озынлыгында янгынга каршы су бирү өчен.

Тышкы сүүткәргеч челтәрләрен биналар һәм корылмаларның эчке сүүткәргеч челтәрләре белән әйләндереп алу рөхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларның канализация системаларын проектлауны СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.04.01-85* "Эчке сүүткәргеч һәм биналарны канализацияләү«, СП 32.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе 2.04.03-85*" Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).

Көнкүреш агым суларны тәүлеклек уртача исәпләнгән су белән тәэмин итү,территориягә су сибүгә һәм яшел үсентеләргә су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклек уртача исәпләнгән су куллануга тигез дәрәҗәдә кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә авыл торак пунктлары өчен уртача тәүлеклек (бер ел эчендә) су агызуны 1 кешегә 150 л/көн күләмендә кабул итәргә рөхсәт ителә.

Агынты суларның чистарту корылмалары мәйданчыгын торак пунктны, торак төзелешенә карата, елның җылы вакытында өстенлек итүче җилләр юнәлеше буенча су агымыннан түбәнрәк урнаштырырга кирәк.

5.2. Авыл җирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларына норматив ихтыяҗларын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.2.1. Торак пунктлар территориясендә урамнар һәм юллар челтәрен үткәрү мөмкинлеге автомобиль кую дәрәҗәсеннән чыгып билгеләнә.

2025 елга кадәр исәпләнгән срокка авыл торак пунктлары өчен автомобильләшү дәрәҗәсен 1000 кешегә 193,5 автомобильгә тиң итеп кабул итәргә кирәк.

5.2.2. Урта, зур һәм эре авыл торак пунктларында төзелгән территорияләр чикләрендә магистраль урамнарда һәм җайга салына торган хәрәкәт юлларында 200 - 300 метр интервал белән бер дәрәҗәдә җәяүле кичүләрне күздә тотарга кирәк.

5.2.3. Җәмәгать транспортының тукталыш пунктлары арасындагы араны 400 - 600 метр итеп кабул итәргә тәкъдим ителә.

5.2.4. Торак пунктлар һәм җирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары чикләрендә автомобиль юлларын проектлауны СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89*актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (11 бүлек, И, К, Л кушымталары).

5.3. Торак төзелеше объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.3.1. Торак төзелеше һәм торак төзелеше төрләренең исәп-хисап күрсәткечләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик вазгыятьне һәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.3.2. Торак төзелеше характеры нигезендә 11 нче таблицада китерелгән төзелеш типлары аерылып тора.

11 нче таблица

№ т/б	Торак төзелеше тибы	Төзелеш характеристикалары
1	Аз катлы торак төзелеше	3 катка кадәр биеклектәге индивидуаль утар төзелеше; 3 катка кадәр биеклектәге блокланган торак йортлар төзелеше; биеклеге 4 катка кадәр булган күп фатирлы торак йортлар төзелеше
2	Уртача катлы торак төзелеше	биеклеге 4 катка кадәр булган күп фатирлы торак йортлар төзелеше
3	Күп катлы торак төзелеше	биеклеге 9 катлы һәм аннан югарырак биеклектәге күп фатирлы торак йортлар төзелеше

Торак төзелеш төрләрен аеру, аларны оештыруга таләпләрне билгеләү, авыл җирлегенең җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре белән башкарыла.

5.3.3. Торак пунктларда торак төзелеше алып баруның норматив параметрлары СП 42.13330.2016 7 нче бүлекнең СНиП 2.07.01-89 Актуализацияләнгән редакция таләпләре нигезендә билгеләнә. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»

5.4. Авыл җирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.4.1. Мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларында авыл җирлегенең халыкның норматив ихтыяҗын билгеләү халыкның төрле социаль-демографик төркемнәре ихтыяҗларын канәгатьләндерү зарурлыгына туры китереп башкарылырга тиеш.

5.4.2. Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын, транспорт элемтәләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм җәяүлеләр юллары челтәре белән үзара бәйләнешне исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.4.3. Мәдәният, массакүләм ял итү, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләренең күләмен проектлауга бирем нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.4.4. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын белем бирү мәктәпләренең һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренең спорт объектлары белән берләштерергә рөхсәт ителә.

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.5.1. Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, цифрлы эфир телевидениесен күмәк кабул итү системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элемтә операторы тарафыннан хезмәт күрсәтү өчен кирәкле булган ябык эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элемтә челтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен җир кишәрлекләре мәйданын 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Кишәрлек мәйданы
1	Почта элемтәсе бүлеге	700-1200 кв. метр
2	Автомат телефон станциясе	0,25 га

3	Тармаклы автомат телефон станциясе	0,3 га
4	Концентратор	40-100 кв. метр
5	Терәк-көчәйтү станциясе	0,1-0,15 га
6	Чыбык үткәргеч тапшыруның блог-станциясе	0,05-0,1 га
7	Тавыш трансформатор подстанциясе	50-70 кв. метр
8	Кабельле телевидениенең техник үзәге	0,3-0,5 га

5.5.3. Җил ягыннан (күбесенчә юнәлештәге җилләр өчен) элемтә предприятиеләре биналарын күрше предприятиеләргә яисә технологик процесслы объектларга карата, зарарлы, коррозия-актив, начар ис килә торган матдәләр һәм тузан бүлеп чыгару чыганаклары булган, аларның санитар-саклау зоналарыннан читтә урнаштырырга кирәк.

5.5.4. Элемтә линияләрен урнаштыру «Элемтә линияләре өчен җир бүлеп бирү нормалары» СН 461-74 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

5.6. Авыл җирлеге халкының көнкүреш калдыкларын җыю һәм алып китү объектларында норматив ихтыяҗын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен керү юллары белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен контейнер мәйданчыкларын урнаштыру күздә тотыла.

Контейнер мәйданчыкларының тиешле күләмен билгеләү өчен, контейнерлардан файдаланучы халык саныннан, калдыклар җыелу нормасыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәп-хисап күләме алар оешкан чорда калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

5.6.2. Көнкүреш калдыкларын җыю нормалары күрсәткечләрен 16 нче таблицада китерелгән СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»СНиП 2.07.01-89*актуальләштерелгән редакция таләпләре нигезендә кабул итәргә кирәк.

Җыелган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап санын даими (һәр 5 ел саен) факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

13 нче таблица

Көнкүреш калдыклары төрләре	**Елына 1 кешегә көнкүреш калдыклары саны**	
	кг	**литр**

Каты: су, канализация, үзәк җылылык һәм газ белән тәэмин ителгән торак биналардан; башка торак биналардан	190 – 225 300 – 450	900 – 1000 1100 – 2000
Иҗтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280 – 300	1400 – 1500
Ташландык су чокырларыннан сыек калдыклар(канализация булмаганда)	–	2000 – 3500

5.6.3. Контейнер мәйданчыкларын торак йортлардан, балалар, дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан һәм халык ял итә торган урыннардан кимендә 20 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.6.4. Бер мәйданчыкта урнашкан чүп-чар өчен контейнерлар саны 5 контейнердан артмаска тиеш.

5.6.5. Үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы белән тәэмин ителмәгән торак йорт территориясендә сыек көнкүреш калдыкларын җыю өчен ишегалды чокырларын булдыруны күздә тотарга кирәк.

5.7. Авыл җирлеге халкының төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларында норматив ихтыяҗын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.7.1. Торак пункт төзелеше чикләрендә төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрнең чагыштырма өлеше (төзелеш территориясенең яшелләндерелү дәрәҗәсе) 55% тан ким булмаска тиеш.

Төрле билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр дигәндә торак пунктлар территорияләрендәге гомуми һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрне, үзеннән- үзе тишелеп чыккан агач һәм куак үсентеләрен, урманнарны аңларга кирәк.

5.7.2. Торак пунктта яшел утыртмаларны планировка структурасын һәм җирле шартларны исәпкә алып, бердәм система рәвешендә күз алдында тотарга кирәк.

Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын реконструкцияләгәндә гамәлдәге яшел утыртмаларны максималь саклауны һәм файдалануны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары мәйданнарын түбәндәге күләмдә алырга кирәк:

парклар-10 гектардан да ким булмаган;

бакчалар- 3 гектардан да ким булмаган;

скверлар-0,5 га.

5.7.4. Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принципларын, объектларның параметрларын СП 42.13330.2011 9 бүлеге «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СНиП 2.07.01-89* актуальләштерелгән редакциясе нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.8. Зиратларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.8.1. Бу бүлектә үлгән кешенең мәетен яки калдыкларын җирләү юлы белән гадәти күмү зиратларын урнаштыруга таләпләр һәм тәкъдимнәр китерелә.

5.8.2. Зират өчен җир кишәрлеге күләме 40 гектардан артмаска тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырганда, халык санының перспективалы үсешен, үлүчеләр коэффициентын, гамәлдәге зиратларны, бер кабергә җир кишәрлеге нормаларын исәпкә алырга кирәк.

5.8.4. Зиратларны торак пунктларның торак төзелеше территориясенә карата җилсез яктан урнаштырырга кирәк.

5.8.5. Яңа җирләү урыннары булдыру, гамәлдәге җирләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасы уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

5.8.6. Авыл зиратларын торак, җәмәгать биналарыннан, спорт-сәламәтләндерү һәм санатор-курорт объектларыннан кимендә 50 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.8.7. Зират өчен бирелгән кишәрлек түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш:

торак пункттан, ачык сулыклардан һәм су агымнарыннан капма-каршы якка авышлык булырга;

су басу мөмкин булган зонадан читтә урнашырга;

грунт сулары максималь торганда, җир өстеннән грунт суларының биеклеге 2,5 метрдан да ким булмаган дәрәҗәдә булу;

1,5 м тирәнлектә һәм аннан түбәнрәк коры, көпшәк (комлы) , туфракның дымлылыгы 6 - 18% чикләрендә булу;

5.8.8. Зиратлар территориясендә юл челтәрен, су сибү системасын, шахталар коеларын, тышкы яктылыкны күздә тотарга кирәк.

5.8.9. Җирләү кишәрлекләрнең күләмен 14 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 нче таблица

Бер биеклектә бер урында күмү саны	Җирләү кишәрлеге күләме	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы 1 метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

6. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләренә туры китереп әзерләнде:

2004 елның 29 декабрендәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы;

2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль закон;

1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Җирләү һәм җирләү эше турында»гы федераль закон;

2010 елның 25 декабрендәге«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы «2014 елга кадәр җәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 42 номерлы карары(2013 елның 30 маендагы үзгәрешләре белән) ;

6.2. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәге норматив документлар кулланылды:

СНиП 2.07.01-89* актуальләштерелгән редакциясе СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»

« Су белән тәэмин итү.Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»СНиП 2.04.02-84 *актуальләштерелгән редакциясе СП 31.13330.2012 Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 32.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.03-85* «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2012 СНиП 35-01-2001 Актуальләштерелгән редакция «Халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен биналарның һәм корылмаларның уңайлылыгы»;

СанПин 42-128-4690-88 «Торак урыннар территорияләрен карап тоту буенча санитар кагыйдәләр»;

СанПин 2.1.1279-03 «Зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыру һәм карап тотуга гигиеник таләпләр»;

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1999 елның 19 октябрендәге 1683-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Социаль инфраструктура объектларында Россия Федерациясе субъектларының норматив ихтыяҗын билгеләү методикасы;

МДК 11-01.2002 «Россия Федерациясендә зиратларны җирләү һәм тоту тәртибе турында тәкъдимнәр»;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары.

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары.

6.3. Нормативларны әзерләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алынды:

авыл җирлегенең административ-территориаль бүленеше;

авыл җирлегенең социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;

табигый-климат шартлары

Зеленодольск муниципаль районы Осиново авыл җирлегенең социаль-икътисадый үсеш программалары;

авыл җирлегенең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

җирле үзидарә органнары һәм кызыксынучы затлар тәкъдимнәрен.

6.4. Нормативларның төп өлешендә авыл җирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь рөхсәт ителгән минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булу дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән җирле әһәмияттәге объектлар исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләү буенча техник задание белән билгеләнгән.